

МИХАСЮК К.В.,

кандидат педагогічних наук,
заступник директора з навчальної
роботи, викладач обліково-
економічних дисциплін
Відокремленого структурного
підрозділу «Рівненський економіко-
технологічний фаховий коледж
“Національного університету водного
господарства та
природокористування”,
м. Рівне, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ БУХГАЛТЕРІВ В КОЛЕДЖАХ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ

In the article highlights issues and use of information systems in teaching of an accounting and economic disciplines. There is concept revealed «innovation», «innovation of education», «information technology» like complete dynamic system. Determinated all advantages and possibilities of development of using computer technology in the professional training students in college of economic specialties. The quality of training the future accountants is considered as a degree of a specified standard activity of economic college. Formation of readiness of future accountants to professional activity by means of information and communication technologies is considered as one of the criteria of effectiveness of achieving the overall goal of their vocational training.

Key words : professional training, future accountants, college of economic profile, facilities of information technologies, innovative teaching methods, readiness to professional activity.

У статті висвітлено питання організації та використання інформаційних систем при викладанні обліково-економічних дисциплін. Розкриваються поняття «інновація», «інновація освіти», «інформаційні технології» як цілісна динамічна система. Визначено переваги та перспективи розвитку застосування комп'ютерних технологій у фаховій підготовці студентів коледжу

економічних спеціальностей. Якість фахової підготовки майбутніх бухгалтерів розглядається як ступінь досягнення визначеного стандарту діяльності економічного коледжу. Формування готовності майбутніх бухгалтерів до професійної діяльності засобами інформаційно-комунікаційних технологій розглядається як один із критеріїв ефективності досягнення загальної мети їхньої професійної підготовки.

Ключові слова: професійна підготовка, майбутні бухгалтери, коледж економічного профілю, засоби інформаційних технологій, інноваційні методи навчання, готовність до професійної діяльності.

В статье освещены вопросы организации и использования информационных систем при преподавании учетно-экономических дисциплин. Понятия «инновация», «инновация образования», «информационные технологии» рассматриваются как целостная динамическая система. Определены преимущества и перспективы развития использования компьютерных технологий в профессиональной подготовке студентов колледжа экономических специальностей. Качество профессиональной подготовки будущих бухгалтеров рассматривается как степень достижения определенного стандарта деятельности экономического колледжа. Формирование готовности будущих бухгалтеров к профессиональной деятельности средствами информационно-коммуникационных технологий рассматривается как один из критериев эффективности достижения общей цели их профессиональной подготовки.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, будущие бухгалтера, колледж экономического профиля, средства информационных технологий, инновационные методы обучения, готовность к профессиональной деятельности.

Постановка проблеми. З корінними змінами економічної ситуації в Україні, переходом до ринкової економіки постають проблеми формування сучасної економічної культури нації й удосконалення та переорієнтації економічної освіти на формування компетентних фахівців. Найважливішим завданням сьогодення у розбудові освіти України є запровадження передових педагогічних технологій освітнього процесу. Технологізація забезпечення освітнього процесу у закладах фахової передвищої освіти являє розробку та

запровадження систем засобів і навчально-методичного забезпечення, раціональних методів, організаційних форм занять, комп'ютерних технологій, що є в основі її ефективної організації.

Економічна освіта стала потребою сьогодення, вона покликана сформулювати в громадян України знання, діловитість, підприємництво, а у спеціалістів – професійну компетентність. Майбутній фахівець бухгалтерського обліку повинен мати високий творчий потенціал, бути відкритим для вирішення різноманітних проблем економічного розвитку, здатним знаходити нові нетрадиційні рішення, володіти сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням фахової підготовки майбутніх бухгалтерів, організації і проведення занять з обліково-економічних дисциплін, їх методичного забезпечення присвячені роботи таких науковців, як-от: С. Івахненкова, В. Шквіра, А. Берези, Л. Чижевської, Л. Терещенко, І. Матієнко-Зубенко, К. Харіної, Т. Поясюка, Г. Титоренко, В. Ситника, М. Пушкар, Ф. Бутинця, В. Гужви, О. Ільїної, А. Завгороднього та ін. Результати даних наукових праць можуть бути використані лише як орієнтири при формуванні методики викладання обліково-економічних дисциплін. Однак слід зазначити, що багато теоретичних та особливо практичних проблем запровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у методиці викладання обліково-економічних дисциплін потребують і сьогодні подальшого дослідження. Залишаються невирішеними питання, які безпосередньо стосуються чіткого обґрунтування ефективного використання новітніх комп'ютерних та інформаційних технологій у фаховій підготовці майбутніх бухгалтерів в коледжах економічного профілю.

Метою статті є розкриття особливостей застосування інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці майбутніх бухгалтерів у фахових коледжах економічного спрямування.

Виклад основного матеріалу. Для досягнення мети розглянемо сутність понять «інновації», «інновація освіти», «інформаційні технології».

Інновації (італ. *innovazione* – новина, нововведення) – нові форми організації праці та управління, нові види технологій, які охоплюють не тільки окремі установи та організації, а й різні сфери.

Інновація освіти – цілеспрямований процес часткових змін, що ведуть до модифікації мети, змісту, методів, форм навчання й виховання, адаптації процесу навчання до нових вимог. Стрижнем інноваційних процесів в освіті є впровадження досягнень психолого-педагогічної науки в практику, вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду.

Інформаційні технології – вимога сьогодення, що дозволяє створити суспільство, засноване на знаннях. Новітні інформаційні технології стрімко

ввірвались до всіх сфер нашого життя, стали такою ж реальністю, як телефонний зв'язок чи подорожування літаком. Вони спрощують спілкування та співробітництво. Суспільство, яке дбає про своє майбутнє, має усвідомити колосальні можливості, принесені новими інформаційними технологіями та навчитися грамотно застосовувати їх, у першу чергу, в освіті.

Інноваційну спрямованість педагогічної діяльності зумовлюють соціально-економічні перетворення, які вимагають відповідного оновлення освітньої політики, прагнення викладачів до освоєння та застосування педагогічних новинок, конкуренція закладів, яка стимулює пошук нових форм, методів організації освітнього процесу.

У освітньому процесі фахового коледжу економічного профілю повинні використовуватись різноманітні інноваційні педагогічні методики, основою яких є інтерактивність та максимальна наближеність до реальної професійної діяльності майбутнього фахівця і які ґрунтуються на використанні передових інформаційних технологій, як-от: імітаційні технології – ігрові та дискусійні форми організації занять, методика відеотренінгу як максимальна наближеність до реальності, комп'ютерне моделювання, технології колективно-групового навчання, технології ситуативного моделювання, технології опрацювання дискусійних питань, проектні технології, текстоцентрична технологія навчання, технологія диференційованого навчання та ін.

Упровадження інноваційних підходів, інформаційних систем і технологій у освітній процес є важливим складником для фахової підготовки майбутніх бухгалтерів. Викладачі обліково-економічних дисциплін повинні донести до студентів новітні методи і форми роботи, які сьогодні суспільство диктує спеціалістам нової генерації з урахуванням міжнародних облікових стандартів, правил та принципів [4, с. 219]. Інформаційну систему слід розглядати як сукупність організаційних і технічних засобів для подальшого збереження та опрацювання інформації з метою забезпечення інформаційних потреб користувачів. Відбір та систематизація засобів інформаційно-комунікаційних технологій, придатних для викладання облікових дисциплін, є окремим аспектом у підвищенні якості набуття знань студентами. [5, с. 238]

Щодо сучасних комп'ютерних технологій, то особливу увагу слід приділяти вивченню сучасного апаратного забезпечення комп'ютерної техніки та комп'ютерних мереж, технологічних процесів опрацювання даних в інформаційних системах, комунікаційних програм для роботи з факсами й доступу в Інтернет, мультимедійних технологій, технологій електронного документообігу [2, с. 129]. Важливо, щоб майбутній бухгалтер був обізнаним також із методами захисту документів у локальних мережах та системах комунікацій: централізоване управління даними, захист даних під час їх передавання каналами зв'язку [1, с. 219].

Інформаційну модель викладання облікових дисциплін можна розглядати як системну інновацію, що допомагає інтегрувати теоретичні, методологічні та практичні засади педагогічного процесу. Водночас усі складники цього процесу: цілі, зміст, діяльність студентів та викладачів, контроль і оцінювання навчальних результатів – зазнають певних змін. Процес викладання облікових дисциплін, який ґрунтується на інформаційних технологіях, вимагає чіткої постановки цілей і контролю їх реалізації. Відповідно до вимог комп'ютерних програм спосіб досягнення цілей під час викладання облікових дисциплін повинен бути покроковий, ієрархічний з урахуванням інформаційних засобів, методик, за допомогою яких будуть визначені цілі та які будуть реалізовані на певному етапі навчання й у визначений термін [5, с. 221].

Важливим чинником доцільності впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у професійну підготовку майбутніх бухгалтерів є наявність максимальної їх відповідності практичній роботі фахівців в обліково-економічній сфері.

Зважаючи на те, що на підприємствах України основним операційним середовищем є Windows, у фахових коледжах економічного профілю основна увага приділяється саме їй і прикладним для неї програмам: Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft Access, Microsoft Outlook, Internet Explorer та іншим прикладним програмам для операційного середовища Windows. Але швидкий поступ сучасного прогресу потребує врахування технічних змін в роботі підприємств і організацій України і відповідно вносити корективи в підготовку майбутніх фахівців.

Отже, навчання з використанням інформаційно-комунікаційних технологій стає новим освітнім стандартом, який впроваджується на всіх етапах навчання. Фахівці-обліковці на своїх посадах повинні виконувати завдання, безпосередньо пов'язані з інформаційними технологіями, а саме: збирати, систематизувати й аналізувати інформацію про систему керування будь-яким господарським об'єктом; аналізувати виробничо-господарську діяльність, інформаційні зв'язки між адміністративними, виробничими та іншими процесами; виконувати інформаційно-аналітичну підтримку бізнес-проектів; організовувати та контролювати функціонування інформаційної системи на всіх операціях технологічного процесу обробки інформації; створювати, використовувати та коригувати бази даних; обробляти облікові дані з використанням табличних процесорів та текстових редакторів [3].

Викладання обліково-економічних дисциплін має свою специфіку, яка залежить, від швидкозмінного податкового обліку чи бухгалтерського законодавства. Перед викладачами коледжів економічного профілю стоїть складне завдання: навчити майбутнього бухгалтера раціонально використовувати інформаційно-комунікаційні технології, їх технічні можливості та програмне

забезпечення обчислювальної техніки для ефективного економічного аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства, обробки первинної інформації із застосуванням численних техніко-економічних й соціальних показників.

В умовах запровадження в освітній процес в закладах освіти України технологій дистанційного навчання формування готовності майбутніх бухгалтерів до професійної діяльності в коледжах економічного профілю доцільно здійснювати за допомогою:

- 1) використання комп'ютерно орієнтованих форм та методів організації навчання;

- 2) активізації пізнавальної діяльності засобами інформаційно-комунікаційних технологій;

- 3) організації дистанційного навчання на базі платформ Moodle, Google Classroom як складника комп'ютерно орієнтованої освіти майбутніх економістів.

Комп'ютерно орієнтованими формами навчання для підготовки майбутніх бухгалтерів є традиційні форми організації навчання, які потребують доповнення інформаційно-комунікаційною складовою: комп'ютерно-орієнтовані лекції, практичні заняття з використанням фахово спрямованого програмного забезпечення; комп'ютерно-орієнтована самостійна робота (робота з інформацією в мережі Інтернет, комп'ютерне тестування; специфічні форми електронного навчання (інтерактивні лекції, інтерактивні семінари, навчальні дискусії, форуми, чати, відео- та телеконференції тощо).

Серед комп'ютерно орієнтованих методів навчання для підготовки майбутніх бухгалтерів доцільно використовувати словесні методи (робота з електронними підручниками; опрацювання матеріалу, отриманого з мережі Інтернет), наочні методи (робота із навчальними та демонстраційними програмами), методи стимулювання та мотивації навчально-пізнавальної діяльності із комп'ютерно-орієнтовним змістом (ділові ігри, метод дискусій), методи контролю із комп'ютерно-орієнтовним змістом (комп'ютерне тестування), нетрадиційні методи (тренінги, інтерактивне спілкування, електронне листування, мережна конференція, метод case-study, метод моделювання).

Для активізації пізнавальної діяльності засобами інформаційно-комунікаційних технологій під час проведення аудиторної та самостійної роботи студентів необхідно використовувати сучасне технічне обладнання та системне забезпечення; прикладне програмне забезпечення (програми універсального характеру та спеціалізовані програми); комунікаційне програмне забезпечення; системи комп'ютерного тестування; електронні освітні ресурси (e-content); мультимедіа; Інтернет ресурси.

Організація дистанційного навчання на основі широкого використання платформ Moodle, Google Classroom має великі переваги, до яких належать: технічні (легкість завантаження, підтримка широкого спектру дидактичних матеріалів, набір засобів комунікації, загальна доступність та індивідуальність, функціональність, зручна система оцінювання), дидактичні (розширення доступу студентів до навчальних ресурсів; забезпечення індивідуальної траєкторії навчання, об'єктивності процесу оцінювання результатів навчання), організаційні (підтримка різноманітних навчальних курсів; можливість перегляду відомостей про роботу студентів).

Висновки. Реалії сьогодення вимагають появи нової генерації бухгалтерів, які повинні володіти не тільки глибокими економічними знаннями, але й бути наділені новим економічним мисленням, здатні приймати самостійні професійні рішення, уміти опановувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології, що використовуються в роботі економіста, бухгалтера, фінансиста. Окрім того, поява нових комп'ютерних програм у сферах бухгалтерського обліку та економічного аналізу ставить перед майбутніми бухгалтерами вимогу в оволодінні відповідними навичками роботи. І, як результат, перед системою фахової передвищої освіти постає завдання реформування цілей, змісту та технологій професійної підготовки фахівців економічного профілю.

Список використаних джерел:

1. Бутинець Ф.Ф. Інформаційні системи і технології в обліку : підручник для студентів ВНЗ / Ф.Ф. Бутинець, Т.В. Давидюк, В.В. Євдокимов, С.Ф. Легенчук. - 3 вид., перероб. і доп. - Житомир : ПП Рута, 2007. - 468 с.
2. Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту : навч. посіб. / С.В. Івахненко. - К. : Знання-прес, 2003. - 349 с.
3. Кінаш І.А. Використання інформаційних технологій при викладанні економічних дисциплін / І.А. Кінаш // Освіта і педагогічна наука - 2012 - № 2 (151). - с. 55 - 61.
4. Кіндрацька Л.М. Професійні можливості викладача у викладанні облікових дисциплін / Л.М. Кіндрацька // Науковий журнал.- К. : КНЕУ ім. В. Гетьмана, 2009. - № 4 - С. 219-226.
5. Чижевська Л.В. Методика викладання облікових дисциплін : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л.В. Чижевський ; за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця.- Житомир : ПП Рута, 2003. - 50 с.

Transliteration of References:

1. Butynecj F.F. Informacijni systemy i tekhnologhiji v obliku : pidruchnyk dlja studentiv VNZ / F.F. Butynecj, T.V. Davydyjuk, V.V. Jevdokymov, S.F. Leghenchuk.- 3 vyd., pererob. i dop. - Zhytomyr : PP Ruta, 2007.- 468 s.
2. Ivakhnenkov S.V. Informacijni tekhnologhiji v orghanizaciji bukhghaltersjckogho obliku ta audytu : navch. posib. / S.V. Ivakhnenkov. - K. : Znannja-pres, 2003. - 349 s.
3. Kinash I.A. Vykorystannja informacijnykh tekhnologhij pry vykladanni ekonomichnykh dyscyplin / I.A. Kinash // Osvita i pedaghoghichna nauka - 2012 - # 2 (151). - s. 55 - 61.
4. Kindracjka L.M. Profesijni mozhyvosti vykladacha u vykladanni oblikovykh dyscyplin / L.M. Kindracjka // Naukovyj zhurnal.- K. : KNEU im. V. Ghetjmana, 2009. - # 4 - S. 219-226.
5. Chyzhevsjka L.V. Metodyka vykladannja oblikovykh dyscyplin : navch. posib. dlja stud. vyssh. navch. zakl. / L.V. Chyzhevsjkyj ; za red. prof. F.F. Butyncja.- Zhytomyr : PP Ruta, 2003. - 50 s.

MYKHASYUK K.V.,

Candidate of Pedagogical Sciences, Deputy Director for Education Works, Teacher of Accounting and Economic Disciplines, Separate Structural Subdivision «Rivne Economic and Technological Vocational College» of the National University of Water Management and Nature Management», Rivne, Ukraine
E-mail: katerynamikhasyk@gmail.com

**USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN THE
PROFESSIONAL TRAINING OF THE FUTURE ACCOUNTANTS IN COLLEGES OF
ECONOMICS PROFILE**